

Fortsatt giltighet av 1952 års tvångsmedelslag och lagen om hemlig kameraövervakning

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar utskottet ett i proposition 2001/02:17 framlagt förslag om förlängning av giltighetstiden för lagen med särskilda bestämmelser om tvångsmedel i vissa brottmål och lagen om hemlig kameraövervakning till utgången av år 2004.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Fortsatt giltighet av 1952 års tvångsmedelslag och lagen om hemlig kameraövervakning.

Riksdagen antar regeringens i proposition 2001/02:17 framlagda förslag till

1. lag om fortsatt giltighet av lagen (1952:98) med särskilda bestämmelser om tvångsmedel i vissa brottmål.
2. lag om fortsatt giltighet av lagen (1995:1506) om hemlig kameraövervakning.

Stockholm den 13 november 2001

På justitieutskottets vägnar

Fredrik Reinfeldt

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Fredrik Reinfeldt (m), Ingvar Johnsson (s), Märta Johansson (s), Margareta Sandgren (s), Alice Åström (v), Ingemar Vänerlöv (kd), Maud Ekendahl (m), Morgan Johansson (s), Ragnwi Marcelind (kd), Jeppe Johnsson (m), Kia Andreasson (mp), Gunnel Wallin (c), Johan Pehrson (fp), Göran Norlander (s), Anita Sidén (m), Yilmaz Kerimo (s) och Sture Arnesson (v).

Utskottets överväganden

Lagen (1952:98) med särskilda bestämmelser om tvångsmedel i vissa brottmål (1952 års lag) innehåller tilläggs- och undantagsbestämmelser till den grundläggande regleringen i rättegångsbalken i fråga om straffprocessuella tvångsmedel. Lagen, som är tidsbegränsad, gäller vid förundersökning angående dels vissa allmänfarliga brott, t.ex. mordbrand och sabotage, dels vissa högmålsbrott såsom uppror och olovlig kårverksamhet, dels vissa brott mot rikets säkerhet, t.ex. spioneri. Lagen gäller också försök, förberedelse och stämpling till sådana brott om sådan gärning är straffbar. I förhållande till regleringen i rättegångsbalken innebär lagen utvidgade möjligheter att använda tvångsmedlen häktning, beslag, kvarhållande av postförsändelse m.m. samt hemlig teleavlyssning och hemlig teleövervakning. Den innehåller också bestämmelser som innebär att hemlig kameraövervakning kan ske på mindre stränga villkor än som följer av den särskilda lagen om sådan övervakning. Efter den senast gjorda förlängningen gäller 1952 års lag till utgången av år 2001 (prop. 1999/2000:96, bet. JuU21, rskr. 233, SFS 2000:578).

Lagen (1995:1506) om hemlig kameraövervakning trädde i kraft den 1 februari 1996 (prop. 1995/96:85, bet. JuU11, rskr. 125). I lagen regleras de brottsutredande myndigheternas möjligheter att använda dolda fjärrmanövrerade övervakningskameror vid förundersökning i brottmål. Reglerna ansluter nära till bestämmelserna om hemlig teleavlyssning. Hemlig kameraövervakning innebär att fjärrstyrda TV-kameror, andra optisk-elektroniska instrument eller därmed jämförbara utrustningar används för optisk personövervakning utan att upplysning om övervakningen lämnas. Lagens giltighetstid var först begränsad till utgången av år 1996. Den har därefter förlängts tre gånger och gäller nu till utgången av år 2001 (SFS 2000:579). Regeringen lämnar årligen en på uppgifter från Riksåklagaren och Rikspolisstyrelsen grundad redovisning för tillämpningen av bestämmelserna om hemlig kameraövervakning till riksdagen (se senast skr. 2000/01:41, bet. JuU10, rskr. 139).

Regeringen beslutade i september 1996 direktiv för en särskild utredare som skulle utreda ett antal frågor om kriminalpolisiära arbetsmetoder som föll inom ramen för straffprocessuella tvångsmedel (dir. 1996:64). Utredningen, som antog namnet Buggningsutredningen, överlämnade i mars 1998 betänkandet Om buggning och andra hemliga tvångsmedel (SOU 1998:46) till regeringen.

Regeringen anger i propositionen att det utan att föregripa den fortsatta beredningen av Buggningsutredningens förslag kan konstateras att utredningen funnit att 1952 års lag är av stor vikt för bekämpningen av brott som rör landets yttre och inre säkerhet samt att utredningen föreslår att den permanentas. Remissutfallet har varit övervägande positivt till utredningens förslag. Regeringen anger vidare att utredningen även föreslagit att reglerna i lagen om hemlig kameraövervakning skall permanentas och föras in i rättegångsbalken. De flesta remissinstanser har inte haft något att erinra mot förslaget.

För att lagarna i avvaktan på beredningen av dessa förslag inte skall upphöra att gälla föreslår regeringen att giltighetstiden för dem förlängs till utgången av år 2004.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

I proposition 2001/02:17 (Justitiedepartementet) har regeringen föreslagit att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om fortsatt giltighet av lagen (1952:98) med särskilda bestämmelser om tvångsmedel i vissa brottmål,
2. lag om fortsatt giltighet av lagen (1995:1506) om hemlig kameraövervakning.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

2.1 Förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen (1952:98) med särskilda bestämmelser om tvångsmedel i vissa brottmål

Härigenom föreskrivs att lagen (1952:98) med särskilda bestämmelser om tvångsmedel i vissa brottmål, som gäller till utgången av år 2001¹, skall fortsätta att gälla till utgången av år 2004.

2.2 Förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen (1995:1506) om hemlig kameraövervakning

Härigenom föreskrivs att lagen (1995:1506) om hemlig kameraövervakning, som gäller till utgången av år 2001², skall fortsätta att gälla till utgången av år 2004.

¹ Lagens giltighetstid senast förlängd 2000:578

² Lagens giltighetstid senast förlängd 2000:579